

Η Γη κινείται γύρω από τον Ήλιο αλλά σ' εμάς φαίνεται να συμβαίνει το αντίθετο: Σαν ο Ήλιος να γυρίζει γύρω από τη Γη. Τη διαδρομή που μοιάζει να ακολουθεί μέσα σε μια χρονιά, οι αστρονόμοι την λένε «εκλειπτική». Οι αστρολόγοι, «ζωδιακό κύκλο». Επειδή ο Ήλιος δείχνει να περνά μπροστά από αστερισμούς, - ομάδες αστεριών δηλαδή, - που από την αρχαιότητα λέγονταν ζώδια: Η λέξη ξεκίνησε να σημαίνει μικρό ζώο και κατέληξε να εννοεί την εικόνα. Με τον Ήλιο να περνά μπροστά από 13 εικόνες. Χρειάζεται κάποιος να έχει μεγάλη φαντασία για να τις δει: Σχηματίζονται από τη νοητή γραμμή που ενώνει τα κυριότερα αστέρια του κάθε αστερισμού: Κριός, Ταύρος, Δίδυμοι, Λέων, Παρθένος, Ζυγός, Σκορπιός, Οφιούχος, Τοξότης, Αιγόκερος, Υδροχόος, Ιχθείς. Έτσι τους βάπτισαν οι αρχαίοι Έλληνες που πίστευαν πως, πριν να γίνουν αστέρια στον ουρανό, ήταν ζωντανά πρόσωπα, ζώα ή άνθρωποι που έπαιξαν σπουδαίο ρόλο στην μυθολογία. Ο αρχηγός των θεών, ο Δίας, τους «καταστέρωσε»: Τους έκανε αστέρια, να λάμπουν στον ουρανό.

Οι αστρολόγοι λένε ότι τα ζώδια επηρεάζουν την ζωή των ανθρώπων και η σειρά τους ξεκινά από τον Κριό. Κι αυτό, επειδή, στην αρχαιότητα, ο Ήλιος τον συναντούσε όταν περνούσε από τον ουράνιο ισημερινό, δηλαδή τη νοητή προέκταση του ισημερινού της Γης. Συνέβαινε στις 21 Μαρτίου, στην εαρινή ισημερία, όταν μπαίνουμε στην άνοιξη. Αυτό γινόταν από το 1795 π.Χ. ως το 67 π.Χ. Σήμερα, ο Ήλιος βρίσκεται στην περιοχή του Κριού από τις 18 Απριλίου ως τις 14 Μαΐου. Αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Όπως, μια άλλη ιστορία είναι και το ότι, στην αστρολογία, οι 13 ζωδιακοί αστερισμοί έχουν γίνει δώδεκα, σε αντίθετη πορεία με του Κεφαλλονίτη παπά που «τα δώδεκα ευαγγέλια τα βγάζει δεκατρία». Εμείς θα μιλήσουμε και για τους 13 αστερισμούς. Με πρώτον τον Κριό, τον «άρχοντα των ουράνιων σημείων», όπως τον χαρακτήριζαν οι αρχαίοι Έλληνες, που πριν να καταστρωθεί, ήταν γιος του θεού Ποσειδώνα.

Ήταν τότε που ο θεός αντίκρισε την Θεοφανώ. Πανέμορφη και τσαχπίνα, δεν άφηγε ασυγκίνητο κανέναν άντρα. Την πολιορκούσαν στενά αλλά εκείνη αντιστεκόταν σθεναρά. Την ερωτεύτηκε όμως και ο θεός και με αυτόν νάζια δεν χωρούσαν. Χώρια που την ζήλευε κίολας και, για να μην έχει αντίπαλο, την άρπαξε και την πήγε σε ένα άγνωστο νησί, όπου την εγκατέστησε, ενώ παράλληλα μεταμόρφωσε σε ζώα όλους τους εκεί κατοίκους.

Οι μνηστήρες έψαξαν και την βρήκαν. Κι άρχισαν να σκοτώνουν τα ζωντανά του νησιού, δηλαδή τους μεταμορφωμένους ανθρώπους. Ο Ποσειδώνας τους μεταμόρφωσε κι αυτούς σε λύκους, ενώ την καλή του την έκανε προβατίνα. Πήρε και ο ίδιος την μορφή κριαριού κι

επιτέλους, έστω και σαν κριάρι και προβατίνα, αγαπήθηκαν. Γεννήθηκε ένα κριάρι με χρυσό μαλλί, με ανθρώπινη λαλιά και με την ικανότητα να πετά. Ο Ποσειδώνας το χάρισε στον Ερμή.

Εκείνο τον καιρό, βασιλιάς στη Θεσσαλία ήταν ο Αθάμας. Είχε παντρευτεί τη Νεφέλη και είχε αποκτήσει μαζί της δυο παιδιά: Τον Φρίξο και την Έλλη. Χώρισε όμως την γυναίκα του για να παντρευτεί την κακιά Ινώ που του γέννησε δυο αγόρια: Τον Λέαρχο και τον Μελικέρτη.

Για να ξεμπερδέψει με τον Φρίξο και την Έλλη, η Ινώ έστησε ολόκληρη μηχανή: Έπεισε τις γυναίκες του βασιλείου να ψιλοψήσουν στην φωτιά κρυφά τους σπόρους που οι άντρες φύλαγαν για την επόμενη σπορά. Οι άντρες δεν κατάλαβαν τίποτα κι έσπειραν τους φρυγμένους σπόρους, οπότε στάχυ δεν φύτρωσε στην επικράτεια. Ο Αθάμας έστειλε απεσταλμένους στους Δελφούς να ρωτήσουν, τι πρέπει να γίνει. Η Ινώ τους δωροδόκησε να πουν ότι έπρεπε να θυσιάσουν ο Φρίξος και η Έλλη, προκειμένου να φυτρώσουν πάλι στάχυα. Ο Αθάμας αρνιόταν αλλά οι αγρότες ξεσηκώθηκαν. Οπότε αναγκάστηκε να οδηγήσει τα παιδιά του στον βωμό.

Τα είδε αυτά ο θεός Ερμής κι έφριξε. Χάρισε στη Νεφέλη το χρυσόμαλλο κριάρι που του είχε δώσει ο Ποσειδώνας. Εκείνη το δασκάλεψε, τι να κάνει. Την κατάλληλη στιγμή, το κριάρι εμφανίστηκε στον βωμό. Τα παιδιά το καβαλίκεψαν και πέταξαν μακριά, προς την ελευθερία. Μόνο που, κάποια στιγμή, η Έλλη γλίστρησε κι έπεσε στα νερά, στο στενό ανάμεσα στην Ασία και την Ευρώπη. Πνίγηκε κι από τότε το στενό ονομάστηκε Ελλησποντος («πόντος», θάλασσα της Έλλης). Ο Φρίξος δεν είχε άλλη επιλογή παρά να συνεχίσει. Κάποτε, έφτασε στην ανατολική παραλία του Εύξεινου Πόντου, την Κολχίδα (την «χώρα των Κόλχων»), όπου βασιλευε ο Αιήτης, γιος του Ήλιου. Ο Φρίξος θυσίασε το χρυσόμαλλο κριάρι στον Δία κι έσπευσε στον βασιλιά. Του είπε ποιος είναι και πώς βρέθηκε εκεί, του ζήτησε βοήθεια και του χάρισε το δέρμα του κριαριού (το «χρυσόμαλλο δέρας»). Το ίδιο το κριάρι το πήρε ο Δίας και το έκανε αστερισμό στον ουρανό: Μια ομάδα από αστέρια, 86 από τα οποία φαίνονται με γυμνό μάτι. Με πολλή φαντασία, μπορούμε να ζωγραφίσουμε στον ουρανό το Κριάρι.

Ο Αιήτης κρέμασε το απόκτημά του σε μια βελανιδιά στο άλσος που ήταν αφιερωμένο στον Άρη κι έβαλε να το φυλάει, κρατώντας το συνέχεια με τα δόντια του, ένα τεράστιο φίδι, μακρύ όσο ένα καράβι, κι ακοιμητο μέρα νύχτα. Το χρυσόμαλλο δέρας έμελλε να είναι το έπαθλο της Αργοναυτικής εκστρατείας.

Για τους Ρωμαίους όμως, ο Κριός ήταν ο αστερισμός της Αθηνάς, επειδή προμήθευε το μαλλί του στην θεά της υφαντικής. Για τους Κινέζους, ήταν ο αστερισμός του Σκύλου, καθώς, γι' αυτούς, η νοερή ζωγραφιά με σκύλο έμοιαζε κι όχι με κριάρι.

Πριν από τον Κριό, στην εαρινή ισημερία, ο Ήλιος περνούσε μπροστά από τον αστερισμό του Ταύρου. Αυτό γινόταν από τα 4.000 ως γύρω στα 1800 π.Χ. αλλά η ανάμνησή του έμεινε ως τα ιστορικά χρόνια. Οι Ρωμαίοι ονόμαζαν τον αστερισμό του Ταύρου «Οδηγό του κοπαδιού», αν και πια ο Ήλιος περνούσε από μπροστά του ανάμεσα στις 21 Απριλίου και τις 20 Μαΐου, όπως ακόμα και σήμερα σημειώνεται στα ωροσκόπια. Στην πραγματικότητα, το πέρασμα του Ήλιου από μπροστά του, στην εποχή μας, γίνεται από τις 14 Μαΐου ως τις 22 Ιουνίου. Πρόκειται για μια ομάδα χιλιάδων αστεριών, 223 από τα οποία φαίνονται με γυμνό μάτι και, πάντα με μια δόση φαντασίας, σχηματίζουν την εικόνα ενός κεφαλιού Ταύρου. Φαίνεται μόνο το κεφάλι, λένε οι ειδικοί, επειδή το υπόλοιπο σώμα βρισκόταν συνέχεια μέσα στα νερά της θάλασσας.

Ναι, ο Ταύρος κολυπούσε. Βγήκε από τη θάλασσα σε κάποιο σημείο της ασιατικής παραλίας της Μεσογείου, άκακος, πανέμορφος και με ευωδιαστή μυρωδιά. Ήταν εκεί η βασίλοπούλα Ευρώπη που μάζευε λουλούδια με τις φίλες της. Κάποιοι λένε πως ο άσπρος ταύρος ήταν ο ίδιος ο Δίας, ο αρχηγός των θεών. Είχε δει από ψηλά την όμορφη νέα και την είχε αγαπήσει. Μεταμορφώθηκε σε ταύρο και βγήκε από τα νερά για να την πλησιάσει. Κάποιοι άλλοι λένε πως ο Δίας ποτέ δεν μεταμορφωνόταν σε ταύρο. Αυτό ήταν δουλειά του αδελφού του, του θεού Ποσειδώνα. Ο οποίος έμαθε ότι ο Δίας αγάπησε την Ευρώπη και είπε να τον βοηθήσει. Έστειλε, λοιπόν, τον όμορφο ταύρο να βγει από τη θάλασσα, εκεί που βρισκόταν η παρέα των κοριτσιών. Τα οποία κορίτσια τον είδαν κι άρχισαν να τον χαζεύουν. Πιο τολμηρή, η Ευρώπη τον πλησίασε και τον χάρηξε. Ο ταύρος γονάτισε, χαμηλώνοντας τη ράχη του. Το κορίτσι ενθουσιάστηκε. Κάθισε όσο πιο ήρεμα γινόταν στη ράχη του ζωντανού. Ο ταύρος όμως ορθώθηκε και χιμήξε στη θάλασσα, ενώ η τρομαγμένη Ευρώπη ίσα που πρόλαβε να πιαστεί από τα κέρατα για να μην γκρεμιστεί. Φώναξε βοήθεια αλλά κανένας δεν ήταν εκεί να τη βοηθήσει.

Ο ταύρος άρχισε να διασχίζει τη θάλασσα σαν ταχύπλοο, ενώ ο Ποσειδώνας γαλήνεψε τα κύματα κι έστειλε μια στρατιά Νηρηίδες και Τρίτωνες να τους συντροφεύουν. Μαγεμένη από το θαλασσινό ταξίδι και γοητευμένη από την πολυπρόσωπη συντροφιά, η Ευρώπη ηρέμησε κι ησύχασε. Καταλάβαινε πως κάτι θεϊκό της ετοιμάζε η μοίρα. Ο ταύρος έφτασε στην Κρήτη κουβαλώντας πάντα το πολύτιμο φορτίο του και πήρε τα βουνά. Στάθηκε στο Δικταίο Άντρο και γονάτισε πάλι. Η Ευρώπη κατέβηκε από τη ράχη του. Βρισκόταν σ' ένα

νυφικό θάλαμο στολισμένο από τις Εποχές. Μπροστά της ορθωνόταν πανώριος κι ερωτευμένος ο Δίας. Χάρηκαν αρκετό καιρό την αγάπη τους στο απάτητο βουνό. Ολόκληρη η ήπειρος βαφτίστηκε με το όνομά της, ενώ ο αρχηγός των θεών είδε να του χαρίζει τρεις γιους: Τον Μίνωα, τον Ραδάμανθυ και τον Σαρπηδόνα. Ο ταύρος ξέμεινε στην Κρήτη, με τον καιρό αγριέψε κι έγινε ο φόβος και ο τρόμος της περιοχής.

Ως πρωτότοκος γιος του Δία που ήταν, ο Μίνωας θέλησε να γίνει βασιλιάς της Κρήτης. Ο λαός, όμως, αμφισβήτησε την εξουσία του. Εκείνος υποστήριξε πως ήταν θέλημα των θεών να γίνει βασιλιάς και, για να το αποδείξει, θυσίασε στον Ποσειδώνα έναν ταύρο και, παρουσία του πλήθους, παρακάλεσε τον θεό να στείλει κι έναν άλλο κι αυτός θα του τον θυσιάσει. Ο θεός εισάκουσε την παράκληση και του έστειλε έναν πανέμορφο άσπρο ταύρο, που βγήκε από τη θάλασσα, όπως άλλοτε εκείνος που έκλεψε την όμορφη Ευρώπη. Μαζί με το λαό εντυπωσιάστηκε κι ο ίδιος ο νέος βασιλιάς που προτίμησε ν' αφήσει τον ταύρο ελεύθερο στα λιβάδια και να θυσιάσει κάποιον άλλον. Ο θεός θύμωσε που ο Μίνωας δεν κράτησε τον λόγο του κι έκανε τον ταύρο να αγριέψει και να γίνει σωστή πληγή για την Κρήτη. Αυτός, λένε πολλοί, είναι ο ταύρος, την εικόνα του οποίου βλέπουμε στον ουρανό. Οποιος κι αν είναι από τους δυο, έγινε αιτία για έναν από τους άθλους του Ηρακλή.

Ο βασιλιάς των Μυκηνών, Ευρυσθέας, ανέθεσε στον ημίθεο, έβδομο άθλο, να του φέρει ζωντανό αυτόν τον ταύρο. Ο ημίθεος κατέπλευσε στην Κρήτη και ζήτησε από τον Μίνωα την άδεια να τον συλλάβει. Άλλο που δεν ήθελε ο βασιλιάς. Του έδωσε την άδεια, επισημαίνοντάς του ότι ήταν πολύ δύσκολο να τον πιάσει. Ο Ηρακλής τον πήρε στο κυνήγι και σε κάποιο σημείο τον στρίμωξε. Είτε με ένα δίχτυ είτε αρπάζοντάς τον από τα κέρατα, μπόρεσε να τον καθηλώσει. Τον έδεσε έτσι που ο ταύρος δεν μπορούσε να κουνηθεί. Τον έριξε στην θάλασσα, τον καβάλησε, διέσχισε το Αιγαίο και βγήκε στον Αργολικό κάμπο. Έβαλε τον ταύρο την ράχη του και τον κουβάλησε στις Μυκήνες.

Όταν ο Ευρυσθέας είδε τον ταύρο και πείσθηκε ότι και ο έβδομος άθλος είχε εκτελεστεί, ο Ηρακλής τον ελευθέρωσε. Ο ταύρος περιπλανήθηκε στην Πελοπόννησο, έπειτα πέρασε τον Ισθμό και κάποτε έφτασε στον κάμπο του Μαραθώνα, όπου τρομοκρατούσε τους κατοίκους.

Χρόνια αργότερα, όταν ο νεαρός ήρωας, Θησέας, έφτασε στην Αθήνα, αφού πρώτα εξόντωσε όλους τους ληστές στη διαδρομή του από την Τροιζήνα, όπου μεγάλωσε, βρέθηκε αντιμέτωπος με τον εξαγριωμένο ταύρο. Πάλεψε ώρες μαζί του. Κάποια στιγμή, τον έπιασε από τα κέρατα, τον έσυρε ως την Αθήνα και τον περιέφερε στους δρόμους της πόλης, ώσπου έφτασε στον ναό του Απόλλωνα, στον οποίο και τον θυσιάσε. Ο Δίας δεν τον άφησε έτσι. Τον καταστέρωσε στον ουρανό: Είναι ο αστερισμός του Ταύρου.

Για τους Ρωμαίους, όμως, ο Ταύρος αντιστοιχούσε στην Αφροδίτη, ως το κατ' εξοχήν ζώο της γονιμότητας. Για τους αρχαίους Κινέζους, η εικόνα του αστερισμού δεν έδειχνε Ταύρο αλλά Πετεινό. Πολύ αργότερα, δέχθηκαν ότι βλέπουν ένα «χρυσό βόδι».

(Ελεύθερος Τύπος, 17-22.3.2014) (τελευταία επεξεργασία, 23.3.2014)